

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

Det er i bemærkningerne til lovforslaget understreget, hvor stor betydning der må tillægges et sådant arbejde, og hvor påkrævet det er, at der foreløbig i en 3-årig forsøgsperiode stilles en årlig bevilling på 200.000 kr. til rådighed til hjælp for og animering af dette arbejdes udførelse.

Med disse bemærkninger, og idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og dets motiver, skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (*Nathalie Lind*): Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragregler m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af pensionstillæg m. v. og ændring af fradragregler) samt

forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragregler).

Forslagene tager navnlig sigte på at give pensionisterne kompensation for de ændringer, der sker i pensionisternes beskatningsmæssige forhold i forbindelse med overgangen til kildeskat den 1. januar 1970.

Endvidere foreslås — med virkning fra den 1. april 1970 — en forenkling og lempelse af de gældende regler om fradrag i pensionen på grund af indtægt. Jeg vil her særlig fremhæve, at der foreslås indført en regel, hvorefter arbejdsindtægt hidrørende fra en pensionists ikke-pensionsberettede ægtefælle ikke længere skal medregnes ved fastsættelsen af pensionens størrelse.

Herudover foreslås visse andre ændringer i loven.

Jeg skal først komme ind på kompensationsspørgsmålet. I forbindelse med overgangen til kildeskat den 1. januar 1970 vil de i skattelovgivningen indeholdte regler om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl. og om persontilskud blive foreslået afviklet. Det er herved forudsat, at der på anden måde ydes pensionisterne kompensation herfor.

Ved de foreliggende forslag er udgangspunktet for fastsættelsen af kompensations-

størrelse taget i, at pensionister uden andre indtægter end pensionen hidtil ikke — eller dog kun i stærkt reduceret omfang — har betalt skat til stat og kommune. Endvidere er det taget i betragtning, at pensionisterne har fået udbetalt det for forsørgere gældende persontilskud på indtil 350 kr. årligt.

Pensionisterne har hidtil i beskatningsmæssig henseende været behandlet som forsørgere. Under hensyn hertil er der ved ændringsforslag til kildeskatteloven og den kommunale indkomstskattelov stillet forslag om, at der ved beregningen af skatten altid indrømmes pensionisterne 2 personfradrag à 5.000 kr.

På dette grundlag er beregnet størrelsen af den kompensation, der skal ydes pensionisterne over pensionslovgivningen. Om beregningerne henvises til de almindelige bemærkninger til forslaget til ændring af folkepensionsloven.

Med hensyn til kompensationens form har regeringen fundet det principielt rigtigst at yde kompensationen gennem en forhøjelse af pensionstillægget, idet en forhøjelse af grundbeløbet ville medføre en betydelig ulighed i kompensationen til de forskellige pensionistgrupper. For så vidt angår invalidepensionister med højeste pensionsstørrelse, hvor kompensation skal ydes med et væsentlig større beløb end for de øvrige grupper, har man dog anset det for mest praktisk for denne gruppe at yde kompensationen dels gennem en forhøjelse af pensionstillægget af samme størrelse som for de øvrige grupper, dels gennem en forhøjelse af erhvervsudygtighedsbeløbet.

Pensionstillægget foreslås herefter for folkepensionistægtepar, hvor begge ægtefæller oppebærer pension, ved det gældende pristal forhøjet fra 1.176 kr. til 3.396 kr. For enlige folkepensionister — og enkepensionister — foreslås pensionstillægget forhøjet fra 1.176 kr. til 1.704 kr.

For invalidepensionister med mellemste og højeste pensionsstørrelse foreslås pensionstillægget forhøjet til samme beløb, som er foreslået for folkepensionisterne, d. v. s. til 3.396 kr. og 1.704 kr. for henholdsvis ægtepar og enlige. Herudover foreslås det for invalidepensionister med højeste pensionsstørrelse, at erhvervsudygtighedsbeløbet, der ved det gældende pristal udgør

[Socialministeren.]

5.520 kr. for ægtepar og 3.672 kr. for enlige, forhøjes til 7.320 kr. for ægtepar og 4.872 kr. for enlige.

Jeg vender mig herefter til de foreslåede ændringer i fradragsreglerne. Grundlaget for disse regler ændres på afgørende måde ved gennemførelsen af skattereformen, hvorved jeg tænker på såvel ophævelsen af skattefradragsretten som indførelsen af kilde-skatten. Det er derfor naturligt, at spørgsmålet om ændringer af fradragsreglerne som følge af skattereformen er taget med i det udvalg, som den tidligere socialminister i 1965 nedsatte med den opgave at undersøge virkningerne af de gældende fradragsregler samt på grundlag heraf at stille forslag til en forenkling og lempelse af disse regler. Udvalget afgav i februar 1968 betænkning (nr. 485). Om udvalgets forslag, der kort er gengivet i de almindelige bemærkninger til folkepensionsforslaget, tillader jeg mig i øvrigt at henvise til udvalgets betænkning, der tidligere er omdelt i folketinget.

Hovedpunkterne i de forslag, som regeringen herefter stiller på dette område, er følgende:

Reglen om, at der ved opgørelsen af den indtægt, som lægges til grund ved beregningen af pensionens grundbeløb, fradrages skatter, ophæves. Forslaget betyder en væsentlig forenkling, idet beregningsgrundlaget for pensionens grundbeløb og pensionstillæg bliver det samme.

De fradragsfri beløb, d.v.s. de beløb, inden for hvilke pensionen kan oppebæres med det fulde grundbeløb, forhøjes under hensyn til, at skatter som nævnt ikke længere skal kunne fradrages ved indtægtsopgørelsen.

Fradraget for indtægter ud over de fradragsfri beløb, der — afhængigt af indtægtens størrelse — sker med 60 pct., 72 pct. eller 84 pct. af den overskydende indtægt, fastsættes til 60 pct. i alle tilfælde. Også på dette punkt opnås der således overensstemmelse med de regler, som gælder for fradrag i pensionstillægget.

Herudover foreslås forskellige ændringer og lempelser i de specielle fradragsregler for forskellige indtægtsarter. Jeg vil gerne her fremhæve forslaget om, at der ved beregningen af pensionens grundbeløb helt ses

bort fra arbejdsindtægt, der hidrører fra den ikke-pensionsberettigede ægtefælle. Der er her tale om en principiel nydannelse inden for pensionssystemet for personer under 67 år. Det er min opfattelse, at fradragsreglerne på dette område har været følt som en særlig alvorlig ulempe. Forslaget tager sigte på såvel folkepensionister under 67 år som invalidepensionister, men vil først og fremmest få betydning for ægtepar, hvor den ene ægtefælle er invalidepensionist.

Det er naturligt i sammenhæng med dette betydningsfulde forslag at omtale forslaget om indførelse af en ændret regulering af ægteskabstillægget. Forslaget går ud på, at der i dette tillæg foretages et fradrag på 60 pct. af det beløb, hvormed pensionistens indtægt overstiger den indtægt, hvor pensionstillægget bortfalder. Forslaget betyder således, at ægteskabstillægget aftrappes i umiddelbar fortsættelse af aftrapningen af pensionstillægget og med samme procent-sats, som gælder for pensionstillægget.

Forslaget må som nævnt ses i sammenhæng med forslaget om, at der fremtidig ved beregningen af pensionens grundbeløb bortses fra den ikke-pensionsberettigede ægtefælles arbejdsindtægt. Det vil ikke være velbegrundet ganske uanset indtægtsforholdene at yde ægteskabstillæg til den fulde folkepension fra 1. april 1970, og det kan ej heller anses for rimeligt at yde dette tillæg i tilfælde, hvor ikke ubetydelige indtægter ved siden af pensionen hidrører fra ægtefællens arbejdsindtægt. Ved forslaget, der hviler på den betragtning, at dette tillæg bør være forbeholdt tilfælde, hvor det er rimeligt begrundet som et forsørgertillæg til ægtefællens forsørgelse, opretholdes således også for tiden efter 1. april 1970 regler om regulering af ægteskabstillæg for pensionister såvel under som over 67 år.

Med hensyn til de foreslåede ændringer af de specielle fradragsregler, der angår forhøjelser og nedsættelser af den indtægt, der lægges til grund ved beregningen af pensionens grundbeløb på grund af indtægtens art — arbejdsindtægt, privat pension, tjenestemandspension og formueindtægt — bemærkes, at forslagene som fælles baggrund har bortfaldet af adgangen til ved indtægtsopgørelsen at fradrage skatter. Om disse

[Socialministeren.]

ændringer tillader jeg mig at henvise til bemærkningerne til lovforslagene.

Af de øvrige ændringer skal jeg nævne, at der foreslås indført en bestemmelse, hvorefter pensionstillægget ikke udbetales til en pensionist, der i henhold til dispensation fra socialministeriet oppebærer pension i udlandet. Begrundelsen herfor er dels, at det i praksis ikke er muligt i udlandet at gennemføre den snævre indtægtsregulering, som pensionstillægget er undergivet, dels at den foreslåede forhøjelse af tillægget er begrundet i skatteforholdene her i landet. De pensionister, som allerede oppebærer pensionstillægget i udlandet, bevarer retten hertil.

Endelig skal jeg nævne, at bestemmelsen om beregning af folkepensionsbidraget foreslås ændret, således at der ved beregningen af dette bidrag anvendes samme personfradrag, som gælder ved beregning af indkomstskat til staten. Forslaget må ses i sammenhæng med det af finansministeren fremsatte forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for indkomståret 1970, og jeg skal derfor henvise til bemærkningerne til dette forslag.

Med hensyn til tidspunktet for ændringernes ikrafttræden skal jeg bemærke, at forslagene om forhøjelse af pensionstillægget og erhvervsudygtighedsbeløbet, om ophævelse af adgangen til at oppebære pensionstillægget i udlandet og om folkepensionsbidraget får virkning fra den 1. januar 1970 i forbindelse med overgangen til kildeskat. De øvrige ændringer træder efter forslagene i kraft den 1. april 1970.

Sluttelig skal jeg nævne udgifterne i forbindelse med lovforslagenes gennemførelse.

Udgifterne ved den foreslåede forhøjelse af pensionstillægget og erhvervsudygtighedsbeløbet kan anslås til henholdsvis 295 mill. kr. og knap 40 mill. kr. årligt.

Samtidig opnår statskassen en besparelse ved bortfald af pensionstilskuddet og en merindtægt gennem et forhøjet skatteprovenu.

Forslaget, hvorefter der ved pensionsberegningen bortses fra arbejdsindtægt, der hidrører fra en ikke-pensionsberettiget ægtefælle, anslås at ville medføre en årlig merudgift på 78 mill. kr.

Udgifterne ved de i øvrigt foreslåede æn-

dringer af fradragsreglerne for grundbeløbene anslås til 14 mill. kr. årligt.

Den foreslåede ændring af fradragsreglerne for ægteskabstillægget anslås at ville medføre en besparelse på 29 mill. kr. årligt.

Statens samlede merudgifter til de sociale pensioner anslås til 57 mill. kr. i finansåret 1969-70, hvor alene forhøjelsen af pensionstillægget og erhvervsudygtighedsbeløbet har virkning, og til 332 mill. kr. og 404 mill. kr. i finansårene 1970-71 og 1971-72. Det er herved forudsat, at de i folketinget fremsatte forslag om ændrede refusionsregler får virkning fra den 1. april 1970.

Om provenuet af folkepensionsbidraget efter den foreslåede ændring henvises til bemærkningerne til forslaget til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for indkomståret 1970.

Idet jeg i øvrigt skal henvise til bemærkningerne til lovforslagene, skal jeg anbefale disse til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Gerda Møller): I skrivelse af 6. d. m. anmodede folketingsmand H. C. Toft på folketingsmand Poul Møllers vegne om, at der på grund af sygdom måtte blive meddelt denne orlov, og at stedfortræderen måtte blive indkaldt.

I sit møde i går vedtog folketinget herefter at meddele den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem.

1. stedfortræder for det konservative folkeparti i Frederiksborg amtskreds, hvor hr. Poul Møller er valgt, er fru Gudrun Schmeltzer Jensen, der har erklæret sig villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af den nævnte orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter gennemgået den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede stedfortræderliste og de øvrige dokumenter og indstiller herefter enstemmigt, at fru Gudrun Schmeltzer Jensen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 12. marts d. å.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af fru Gudrun Schmeltzer Jensen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 12. marts 1969

vedtoges enstemmigt med 118 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om filmcensur.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 33) findes i tidenden sp. 591, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 625).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

K. Axel Nielsen: Udvalget har afgivet en helt usædvanlig fyldig betænkning over sine overvejelser, men det har jo også haft en forfatter til formand. Jeg vil ikke hermed antyde, at koncipisten — hvis det er formanden, hvad jeg tror — har ladet fantasien spille. Gengivelsen af forhandlingerne, overvejelserne, spørgsmålene til ministeren, dennes svar, et eller flere udvalgsmedlemmers tvivl og anfægtelser er, så vidt jeg kan se, korrekt gengivet, og for så vidt kan ordførerne her ved anden behandling i det væsentlige indskrænke sig til at henvise til betænkningen. Måske det dog havde været en god idé, at man, som det er sædvane, havde optrykt spørgsmål og svar, sådan at de af folketingets medlemmer, som ikke er medlem af udvalget, der måtte ønske det, kunne have fordybet sig i spørgsmål og svar. Men jeg kan jo kun bebrejde mig selv, at jeg ikke har været tilstrækkelig flittig i udvalget til at gøre dette synspunkt gældende.

Jeg vil dog gerne, uanset at vi kunne nøjes med at henvise til betænkningen, pege på et par forhold.

Det er blevet anført, at nogle filmudlejere stiller som betingelse for, at en biograf ejer

kan få lov til at leje en god film, eller hvad han selv synes er en god film, at han skal tage noget bras med i sit repertoire. Justitsministeren har oplyst, at denne trafik er ulovlig, den strider mod biograflovens § 16. Overtrædelsen straffes dog kun med bøde. Men det værste er vel, at ingen biograf ejer tør anmelde overtrædelsen, og derfor har der, så vidt jeg ved, aldrig været sager af denne beskaffenhed for retten.

Som man kan se af betænkningen, henstiller udvalget til ministeren for kulturelle anliggender, at der træffes foranstaltninger til en strengere håndhævelse af biografloven på dette punkt. Udvalget har dog ikke anvist, hvorledes denne strengere håndhævelse skal iværksættes, men man kunne måske tage under overvejelse, at filmudlejere skal udstyres med en autorisation, en autorisation, som sættes på spil ved misbrug, sådan som det er tilfældet for biografernes vedkommende. Måske er det en bedre udvej — det tror jeg — om biografernes forening tager sagen op og forhandler sig frem til, efter hvilke regler foreningens medlemmer må leje film. En naturlig bestemmelse i disse regler vil det nok være, at foreningens medlemmer ikke må overtræde biografloven, når de lejer film, selv om en sådan bestemmelse naturligvis gælder også uden at den er skrevet. For at forlene forhandlingsresultatet med den fornødne autoritet tror jeg kulturministeriet bør deltage i forhandlingerne mellem udlejerne og biografierne som en slags mægler.

Man kan spørge, hvad dette har med ophevelse af voksencensuren at gøre. Svaret er, at det for folketinget ikke er ligegyldigt, om den liberalisering af lovgivningen, der nu gennemføres, delvis gøres illusorisk på grund af private restriktioner inden for filmbranchen.

Udvalget har i øvrigt bl. a. beskæftiget sig med fjernsynets forevisning af film. Jeg er enig med den højtærede justitsminister i, at en overførelse af lovforslagets censurordning til spillefilm, som vises i fjernsynet, ikke er mulig. Fjernsynet kan nu engang ikke holde kontrol med, hvem der ser de film, der vises i fjernsynet. Jeg lægger dog i den forbindelse vægt på justitsministerens tilsagn om, når dette lovforslag er vedtaget, at rette henvendelse til Danmarks radio gennem kulturministeren for at få etableret